

ELŐTERJESZTÉS

Szerencs Város Önkormányzata Képviselő-testületének 2026. január 30-i munkaterv szerinti ülésére

Az előterjesztés címe: Döntés a cukorgyártáshoz köthető szabadtéri emlékhelyek kialakításáról

Előterjesztő: Turbucz Péter igazgató

Előterjesztés tárgya: A Tessedik Sámuel-emlékmű és a Cukorgyári emlékmű áthelyezése a Turisztikai Központ (3900 Szerencs, Rákóczi út 121.) melletti parkba

Tartalom:

1. előterjesztés
2. határozati javaslat
3. melléklet

Tárgyalás módja: nyilvános / zárt / zárt ülésre javasolt

Döntéshozatal módja: egyszerű többség / minősített többség / név szerinti

Véleményezésre megkapta:

Pénzügyi Bizottság / Jogi és Ügyrendi Bizottság / **Városfejlesztési Bizottság**

Egyeztetve belső szervezeti egységekkel:

Nem történt egyeztetés.

Törvényességi ellenőrzésre bemutatva:

Dr. Béni Gyula jegyző

A döntés végrehajtásáért felelős: igazgató

A döntés végrehajtásának határideje: azonnal

Iktatószám: JZI/13-1/2026.

**Szerencs Város Önkormányzata
Képviselő-testületének**

HELYBEN

Tisztelt Képviselő-testület!

Szerencs Város Önkormányzata felelősséget visel a város történelmi emlékeinek megőrzéséért, közösségi hozzáférhetőségéért és méltó bemutatásáért. A város identitását meghatározó cukorgyári múlt nem csupán ipartörténeti emlék, hanem generációk munkájának, mindennapjainak és közösségi élményeinek lenyomata.

A jelen előterjesztés célja nem pusztán két köztéri emlékmű fizikai áthelyezése, hanem egy olyan nyitott, mindenki számára elérhető emlékeztető tér kialakítása, amely egyszerre szolgálja a város lakóit, az egykori cukorgyári dolgozókat, valamint az ide érkező turistákat. Egy ilyen tér létrehozása egyértelmű értékválasztás: azt üzeni, hogy Szerencs nem elrejteni, hanem megmutatni kívánja múltját, még ha – ebben az esetben – az közös történelmünk egy szomorú pillanata is.

I. A Tessedik Sámuel-emlékmű áthelyezésének indokai

A Szerencs, Gyár utca 1. szám alatt található, Takács Erzsébet által 1991-ben készített Tessedik Sámuel-emlékmű jelenleg a nem hasznosított „Cukormúzeum” kertjében áll.

Ez a változás várhatóan jelentősen megnehezíti az emlékmű szabad megközelíthetőségét, csökkentve annak közösségi és reprezentatív szerepét. Az emlékmű áthelyezése a Turisztikai Központ (Rákóczi út 121.) melletti parkba biztosítaná a folyamatos, akadálytalan hozzáférést, valamint méltóbb, nyilvános környezetet teremtené az alkotás számára.

Az új elhelyezés emellett hozzájárulna a városban létrehozandó új cukorgyártörténeti kiállítás szakmai és szimbolikus megerősítéséhez, továbbá erősítené a terület közpark jellegét (amely jelenleg is ekként funkcionál) és városképi jelentőségét. Mindez világos üzenetet hordoz: a város vezetése a közérdeket, a nyitottságot és a közösségi használhatóságot helyezi előtérbe a részleges magánhasználattal szemben.

II. A Cukorgyári emlékmű áthelyezésének indokai

Különösen fontos hangsúlyozni, hogy a Cukorgyári emlékmű (Gyár utca 1.) elsősorban azok számára bír kiemelt érzelmi jelentőséggel, akik évtizedeken keresztül a gyárban dolgoztak, illetve akik családi emlékeiken keresztül kötődnek ehhez az időszakhoz.

Az Ekker Róbert által készített, 2009-ben felállított Cukorgyári emlékmű jelenlegi helyén kevésbé reprezentatív, eldugott környezetben található. Az emlékmű a gyakorlatban évente egy alkalommal, a március 10-i cukorgyári emléknap során látogatható.

Az emlékmű Turisztikai Központ előtti parkba történő áthelyezésével egy nyitott, közösségi térben, egész évben szabadon látogathatóvá válna, ezáltal jelentősen növelve annak láthatóságát, ismertségét és emlékezetpolitikai szerepét. Az egykori cukorgyári alkalmazottak és családtagjaik számára ez egy állandó, szabadon látogatható közösségi helyszínt jelentene, ahol a megemlékezés nem évente egyetlen napra korlátozódik, hanem a mindennapok részévé válhat.

III. Kiegészítő elemek elhelyezése

A két emlékmű közelében kerülhetnének elhelyezésre azok a cukorgyári gépek és gépalkatrészek, amelyek a volt cukorgyár területén rendezetlen körülmények között, állapotromlásnak kitéve találhatók. Ezek együttes bemutatása egységes, szabadtéri ipartörténeti emlékegyüttest hozna létre, amely tovább növelné a terület turisztikai értékét. Külön kiemelandó, hogy a vasútállomás felől érkezők számára ez az emlékezeti tér az első városképi élmények egyikévé válna, egyértelműen jelezve: Szerencs múltját és identitását a cukorgyártás határozta meg, és erre a város ma is büszkén tekint.

A tervezetet társadalmi egyeztetésre bocsátottuk. Az egyeztetésen megjelent volt cukorgyári dolgozókból álló képviselői javaslatunkat megtárgyalta – és azzal a kéréssel kiegészítve, hogy az emlékpark őrzéséről a város gondoskodjon – elfogadta.

Tisztelt Képviselő-testület!

Kérem az előterjesztés megtárgyalását, és a határozati javaslat elfogadását.

Szerencs, 2026. január 16.

Tisztelettel:

Turbucz Péter
a Zempléni Múzeum
igazgatója

Határozati javaslat

Szerencs Város Önkormányzata Képviselő-testületének

...../2026.(.....) határozata

Döntés a cukorgyártáshoz köthető szabadtéri emlékhelyek kialakításáról

Szerencs Város Önkormányzatának Képviselő-testülete támogatja

1. a Takács Erzsébet által készített Tessedik Sámuel-emlékmű áthelyezését a Szerencs, Gyár utca 1. szám alól a Turisztikai Központ melletti parkba,
2. az Ekker Róbert által készített Cukorgyári emlékmű áthelyezését jelenlegi helyéről a Turisztikai Központ előtti parkba,
3. a cukorgyári gépek és gépalkatrészek egységes, a fenti emlékművek környezetében történő elhelyezését.

A Képviselő-testület felhatalmazza a polgármestert, hogy az áthelyezéssel kapcsolatos szükséges szakmai, műszaki és jogi intézkedéseket megtegye.

Határidő: folyamatos

Felelős: igazgató

EMLÉKEZTETŐ FELJEGYZÉS

Tárgy: Társadalmi egyeztetés a cukorgyári emlékhelyek és emlékművek áthelyezéséről

Időpont: 2026. január 23.

Helyszín: Szerencs, Turisztikai Központ

Résztvevők: Kiss Attila polgármester, dr. Takács István, Pallai Miklós, Soltész József, Csepely János, Kormos Sándor, Durbász Zoltán, volt cukorgyári dolgozók, Turbucz Péter, a Zempléni Múzeum igazgatója, Tóth István, a Szerencsi Városüzemeltető Nonprofit Kft. ügyvezetője, Ekker Róbert szobrászművész

Az egyeztetés célja:

A „Cukormúzeum” bérbeadása és a gyárterület funkcióváltása miatt szükségessé vált a Tessedik Sámuel-emlékmű (Takács Erzsébet, 1991) és a Cukorgyári emlékmű (Ekker Róbert, 2009) méltó helyre történő áthelyezése. A cél egy olyan egységes, szabadtéri ipartörténeti emlékegyüttes kialakítása a Turisztikai Központ melletti parkban (Rákóczi út 121.), amely biztosítja a folyamatos közösségi hozzáférést, egyben identitásépítő és formáló szerepet is betölt. Szabadtéri, turisztikai látványosságként is funkcionál.

Kiss Attila polgármester vezetésével, valamint Turbucz Péter, a Zempléni Múzeum igazgatója tájékoztatásával a jelenlévők betekintést kaptak a cukorgyári emlékpark megvalósításának terveibe, amelyről a jelenlévők egyenként megosztották véleményüket, elképzeléseiket. Jelenleg a volt a cukorgyár területén elhagyottan vannak ezek az eszközök, melyek állapota folyamatosan romlik. Ekker Róbert szobrász egyértelműen támogatta az alkotások áthelyezését. Tóth István ügyvezető bemutatta a konkrét helyeket, ahová az emlékhely és a gépalkatrészek áthelyezésre kerülnének. A bejárás alapján a jelenlévők egyhangúlag hozzájárultak az ismertetett tervekhez, helyszínekhez.

Az egyeztetés eredménye és főbb megállapításai:

1. Konszenzus az áthelyezésről: A résztvevők egyetértettek abban, hogy a jelenleg eldugott, illetve hasznosításra váró önkormányzati területen található, így közpark jellegű területre kell költöztetni, mert rendeltetésszerű funkcióját nem látja el. Ezáltal a megemlékezés nem korlátozódik az évi egy alkalommal tartott emléknapra, hanem a mindennapok részévé válik.
2. Ipartörténeti értékmentés: Támogatást nyert az a terv is, hogy az emlékművek környezetében a volt gyár területén fellelhető, állagromlásnak kitett gépalkatrészeket és eszközöket egyaránt kiállítsák, így létrehozva egy látványos közösségi teret a vasútállomás felől érkezők számára.
3. A volt dolgozók észrevételei: A megjelent egykori munkavállalók képviselője hangsúlyozta az érzelmi kötődést és a projekt fontosságát. A tervezetet megvitatták és elfogadták. A megjelentek azzal a kiegészítő javaslattal éltek, hogy a városvezetés

kiemelt figyelmet fordítson az új emlékpark őrzésére és állagmegóvására, megelőzendő az esetleges rongálásokat.

4. A jelenlévő volt cukorgyári dolgozók egyhangúlag kifejezték azon szándékukat, hogy segítségére lesznek az áthelyezése folyamatnak, valamint szakmai tanácsaikkal segítik a kivitelezést, és a gépek, gépalkatrészek beazonosítását, felcímkézését is.

Kiss Attila polgármester hangsúlyozta: az emlékhely kialakítása egyértelmű értékválasztás, amellyel Szerencs büszkén vállalja és láthatóvá teszi cukorgyári múltját. A testületi döntéshozatalt követően felhatalmazás alapján a szükséges szakmai, műszaki és jogi intézkedéseket vállalja az áthelyezés kivitelezése érdekében, beépítve az őrzésre vonatkozó lakossági igényt is.

A feljegyzést készítette: Turbucz Péter, a Zempléni Múzeum igazgatója

K.m.f.

.....
Kiss Attila polgármester

.....
Turbucz Péter múzeumigazgató

ELŐTERJESZTÉS

Szerencs Város Önkormányzata Képviselő-testületének 2026. január 30-i munkaterv szerinti ülésére

Az előterjesztés címe: Tájékoztatás a Szerencsi Rákóczi-vár és a szerencsi református templom történelmi emlékhellyé nyilvánításáról

Előterjesztő: Turbucz Péter igazgató

Előterjesztés tárgya: A Nemzeti Örökség Intézete 2025 decemberében – a Zempléni Múzeum kezdeményezésére – a Szerencsi Rákóczi-várat és a szerencsi református templomot történelmi emlékhellyé nyilvánította

Tartalom:

1. előterjesztés
2. határozati javaslat
3. melléklet

Tárgyalás módja: nyilvános / zárt / zárt ülésre javasolt

Döntéshozatal módja: egyszerű többség / minősített többség / név szerinti

Véleményezésre megkapta:

Pénzügyi Bizottság / Jogi és Ügyrendi Bizottság / Városfejlesztési Bizottság

Egyeztetve belső szervezeti egységekkel:

Nem történt egyeztetés.

Törvényességi ellenőrzésre bemutatva:

Dr. Béni Gyula jegyző

A döntés végrehajtásáért felelős: igazgató

A döntés végrehajtásának határideje: azonnal

Iktatószám: JZI/13-1/2026.

**Szerencs Város Önkormányzata
Képviselő-testületének**

HELYBEN

Tisztelt Képviselő-testület!

Tájékoztatom a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy 2025 december 11-én a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság 83/2025. számú határozata alapján a Szerencsi Rákóczi-vár, valamint a szerencsi református templom történelmi emlékhellyé nyilvánításra került.

A történelmi emlékhellyé nyilvánítási eljárást a Nemzeti Örökség Intézeténél (NÖRI) – dr. Koncz Zsófia országgyűlési képviselő, Kiss Attila polgármester és Balázs Pál református lelkész támogatásával – a Zempléni Múzeum igazgatója kezdeményezte, felismerve és szakmailag alátámasztva e két helyszín kiemelkedő történeti és nemzeti jelentőségét.

Jogszabályi háttér

A történelmi emlékhelyekre vonatkozó szabályozást a nemzeti emlékhelyekről és a nemzeti emlékezet megőrzéséről szóló 2011. évi CCXX. törvény, valamint a nemzeti és történelmi emlékhelyekről szóló 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelet tartalmazza.

A jogszabályok értelmében történelmi emlékhelynek minősülnek azon helyszínek, amelyek a magyar történelem kiemelkedő eseményeihez, személyiségeihez vagy korszakaihoz kötődnek, és amelyek megőrzése, bemutatása, valamint közösségi emlékezetben tartása országos érdek.

A történelmi emlékhelyek nyilvántartását, jelölését és szakmai gondozását a jogszabályok alapján a Nemzeti Örökség Intézete látja el.

A történelmi emlékhellyé nyilvánítás jelentősége

A történelmi emlékhellyé nyilvánítás országos szintű elismerést jelent, amely hozzájárul az érintett helyszínek védelméhez, egységes megjelenítéséhez és szélesebb körű megismertetéséhez.

A cím erősíti a helyi és nemzeti identitást, valamint lehetőséget teremt arra, hogy a helyszínek kiemelt szerepet töltsenek be az oktatásban, a kulturális emlékezetben és az örökségturizmusban.

A szerencsi helyszínek jelentősége

A *Szerencsi Rákóczi-vár* a magyar történelem két meghatározó korszakához, a Bocskai felkeléshez és a Rákóczi-szabadságharchoz is kapcsolódik. A *szerencsi református templom* a város vallási, közösségi és történelmi életének kiemelkedő jelentőségű helyszíne, ahol Rákóczi Zsigmond erdélyi fejedelem is nyugszik.

E két helyszín történelmi emlékhellyé nyilvánítása megerősíti Szerencs város szerepét a magyar történelmi emlékezetben, illetve tovább növeli kulturális értékeinek országos ismertségét.

Megyei összefüggések

Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye történelmi emlékhelyei – Miskolc (Diósgyőri vár), Monok (Kossuth Lajos szülőháza), Muhi (Muhi csata emlékműve), Sárospatak (Sárospataki vár, Református Kollégium és Nagykönyvtár), Sátoraljaújhely (Kazinczy-emlékcsarnok) és

Vizsoly (Vizsolyi református templom) – mind a magyar történelem és kultúra kiemelkedő tanúi, amelyekhez városunk most méltó módon csatlakozik.

A sztélé felállítása és avatása

A történelmi emlékhellyé nyilvánítással összefüggésben Szerencsen kerül felállításra a Nemzeti Örökség Intézete által gondozott egységes emlékhelyi jelölőrendszer 65. számú sztéléje. A sztélét ünnepélyes avatásának várható időpontja: 2026. március 27.

Az avatási ünnepségre magas rangú állami vezető meghívását tervezzük, továbbá ezen alkalomból nagyszabású tudományos konferenciát szervezünk, amely a történelmi emlékhelyek és a város történeti jelentősége témakörét járja körbe.

Tisztelt Képviselő-testület!

Kérem az előterjesztés megtárgyalását, és a határozati javaslat elfogadását.

Szerencs, 2026. január 21.

Tisztelettel:

Turbucz Péter
a Zempléni Múzeum
igazgatója

Határozati javaslat

Szerencs Város Önkormányzata Képviselő-testületének

...../2026.(.....) határozata

a Szerencsi Rákóczi-vár és szerencsi református templom történelmi emlékhellyé nyilvánítása

Szerencs Város Önkormányzatának Képviselő-testülete tudomásul veszi, hogy a Nemzeti Örökség Intézete 2025 decemberében – a Zempléni Múzeum kezdeményezésére – a Szerencsi Rákóczi-várat és a szerencsi református templomot történelmi emlékhellyé nyilvánította. Ezzel egyidejűleg tudomásul veszi a sztéléavatás és a hozzá kapcsolódó rendezvénysorozat várható időpontját is.

Határidő: folyamatos

Felelős: igazgató

Nemzeti Örökség Intézete

Zempléni Múzeum
Turbucz Péter igazgató

muzeum@szerencs.hu

Iktatószám: NEKB/138-2/2025

Tárgy: Szerencs, vár és református
templom

Ügyintéző: Skola Balázs János

Tisztelt Igazgató Úr!

A Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság adminisztratív és operatív feladatait is ellátó szervezet vezetőjeként örömmel tájékoztatom, hogy a bizottság legutóbbi ülésén önálló napirendi pontban tárgyalta előterjesztésüket a szerencsi vár és református templom történelmi emlékhellyé nyilvánításával kapcsolatban és az alábbi határozatot hozta:

83/2025. sz. határozat:

A Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság úgy döntött, hogy történelmi emlékhellyé nyilvánítja a szerencsi várat és református templomot.

Tisztelettel tájékoztatom, hogy a történelmi emlékhelyet jelölő sztélé felállításával és az emlékhellyé válással kapcsolatos előkészítési és kodifikációs folyamatot Intézetünk fogja elindítani.

Munkájához további sok sikert és jó egészséget kívánok!

Budapest, 2025. december 11.

Tisztelettel:

Móczár Gábor
főigazgató

Készült: 1 eredeti példányban, egy példány 1 oldal

Kapják: 1. Címzett